

V Praze dne 29. února 2024
Č. j. SPH 431/2024

**Vyjádření Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky
k návrhu vypsání výběrového řízení na uzavření rámcové smlouvy na dlouhodobou
údržbu kašny se sv. Jiří a Zpívající fontány**

Zpívající fontána je renesančním dílem z druhé poloviny 16. století. Po materiálové a hmotové stránce nevykazuje žádné závažné poruchy statického či hmotového charakteru. Kašna sv. Jiří na III. nádvoří je dílem Josipa Plečnika. Kopie bronzové jezdecké sochy sv. Jiří (vyrobena Uměleckými řemesly), osazené na dioritovém vysokém soklu, pochází z druhé poloviny 20. století, kdy nahradila gotický originál nyní umístěný v expozici Příběhu Pražského hradu ve Starém královském paláci. Po technické stránce nevykazuje žádná závažná poškození vyjma problému s osazením základního bazénu a neznámé návaznosti izolace III. nádvoří na vanu a dřík.

Během sezónního provozu povrchy kašen postupně pokrývá vrstva vodního kamene, výluhů a řas. Při nedostatečné údržbě se postupně úroveň znečištění zhoršuje vytváří sedimentární světlé vrstvy. Je zřejmé, že voda používaná k provozu kašen není z chemického hlediska zcela vyhovující a vede k degradaci ochranných povrchů bronzu i kamene. Zásadní problém u bronzových, a i kamenných kašen nastává, pokud není prováděna pravidelná údržba. Vážné škody nastávají není-li prováděna údržba ani v nejzazších intervalech. Potom již dojde k zániku ochranných vrstev s pochopitelně omezenou životností (voskové konzervační vrstvy u bronzu/hydrofobizace u kamene), dochází často již k porušení hodnotné materie. To potvrzují dosavadní zkušenosti a dřívější výpadky v pravidelné údržbě přinášejí pochopitelně větší škody a také větší náklady. Naštěstí v posledním období k tomu ve zmíněných případech nedošlo v míře ohrožující samu podstatu díla. Pražský hrad je odbornou i laickou veřejností velmi sledován a stav kašen, i když mnohdy jen třeba vizuální, vede k častým dotazům.

Návrh vypsání výběrového řízení na uzavření rámcové smlouvy na dlouhodobou údržbu kašny se sv. Jiří a Zpívající fontány považujeme za mimořádně správný krok, který je pro obě kašny zcela zásadní. Časově zvolené období čtyř let je rozumné, stejně jako předpokládaný objem prostředků vycházející ze zkušeností v posledním desetiletí. Oddělení uměleckých sbírek a movitého majetku Správy Pražského hradu je s problematikou velmi dobře seznámeno.

V předchozích obdobích byla Zpívající fontána restaurována v roce 2012 restaurátory akad. sochařem Štěpánem Klasem a René Šefrem, potom v roce 2015 akad. sochařem Štěpánem Klasem (povolení MK č.6.246/91). Potom byla kašna odborně čištěna a konzervována v květnu roku 2019, kdy práce provedl tým restaurátora Ivana Housky (povolení MK č. 253/94, MK č. 12041/1999) a opět v roce 2023. Technologické postupy odpovídaly standardům tradičního restaurování historických bronzů v exteriéru, a lze tedy konstatovat, že při zmíněném intervalu by výsledný efekt kontaminace kašen byl shodný. Absentující systematická a pravidelná údržba, tedy nikoliv samotný restaurátorský zásah, vedla k rychlému obnovení negativního stavu. Od pravidelné restaurátorské údržby si slibujeme prodloužení intervalů, kdy je vyžadován komplexnější zásah.

Na základě vývoje shledaného znečištění bylo bohužel obvykle třeba konstatovat, že dosud nebyl dodržován postup údržby dlouhodobě doporučovaný restaurátory. Tento režim předpokládá pravidelnou kontrolu povrchu a množství usazenin vodního kamene vždy po ukončené letní sezoně po vypuštění fontány minimálně 1x za rok. Po dvou letech (případně dle

potřeby dříve), je doporučeno fontánu vyčistit pomocí jemných mosazných kartáčů a povrch zakonzervovat voskem. Po pěti letech by za dodržení výše uvedené údržby bylo teprve třeba provést kompletní vyčištění fontány a komplexní konzervaci. Tyto náměty postupu údržby jsou uvedeny jak v restaurátorských zprávách a záměrech, tak potvrzeny v rozhodnutí Kanceláře prezidenta republiky – Odboru památkové péče k restaurátorskému záměru pro konzervaci kašny sv. Jiří na III. nádvoří a Zpívající fontány v giardinettu před Královským letohrádkem, č. j.: SPH 824/2019 ze dne 1. dubna 2019 nebo upozornění Č.j.: KPR 3105/2023 ze dne 24. dubna 2023.

Ovšem požadavek na běžnou a pravidelnou údržbu se netýká pouze restaurátorské údržby jednotlivých děl. Tuto staletími ověřenou zásadu je třeba opakovaně doporučovat a nejlépe aplikovat ve všech případech systematické péče o areál Pražského hradu.

Vyřizuje: Mgr. Petr Měchura, Ph.D.

PhDr. Petr Kroupa
ředitel
Odboru památkové péče
Kancelář prezidenta republiky